

Asia: VN/2575/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Vastaajataho:

Muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin

Kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistaminen

1a) Hyvinvointialueen olisi esityksen mukaan yhdessä alueensa kuntien kanssa muodostettava *alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä*. Onko ehdotus mielestänne tarkoituksenmukainen kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyön varmistamiseksi?

Kyllä

1b) Millä taholla tulisi käsityksenne mukaan olla vastuu alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän muodostamisesta?

Hyvinvointialueella

2) Kunnan tai useamman kunnan yhdessä tulisi laatia opiskeluhuollon toteuttamiseksi *kunnan opiskeluhuoltosuunnitelma*, joka liitettäisiin lastensuojelulain (417/2007) 12 §:n mukaiseen kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Onko esitys mielestänne tarkoituksenmukainen?

Kyllä [Yhdenmukaisuutta todennäköisesti saavutetaan, mutta haasteeksi voi muodostua ison taustaorganisaation olemassaolo.]

3) Hyvinvointialueella tulisi olla *alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma*. Se valmisteltaisiin alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä ja hyväksyttäisiin hyvinvointialueen aluevaltuustossa. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma liitettäisiin lastensuojelulain 12 §:ssä tarkoitettuun alueelliseen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Huomioitanne esityksestä?

Hyvinvointialueen on järjestettävä palvelut ensisijaisesti oppilaitoksessa ja oppilaitoksia voi olla useiden kuntien alueella. Alueellisessa opiskeluhuoltosuunnitelmassa tulee huomioida, että palvelut

säilyvät kaikissa oppilaitoksissa ja toimipaikoissa riittävinä ja että ne tarjotaan oppilaitoksen välittömässä läheisyydessä. Vastuun siirtyminen kunnilta hyvinvointialueille ei saa tarkoittaa palvelujen keskittämistä.

4) Mikäli esitys ei mielestänne riittävästi huomioi erilaisia opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä, kuten esimerkiksi ne, jotka toimivat useamman kunnan alueella tai yksityiset koulutuksen järjestäjät, millä tavoin muuttaisitte esitystä?

Hyvinvointialue tulee velvoittaa ajoissa nimeämään riittävästi yhteyshenkilöitä oppilaitosyhteistyöhön ja toiminnan suunnitteluun ja tämä tulee huomioida hyvinvointialueen resursseissa.

5) Hyvinvointialue järjestää opiskeluhoitopalvelut 1.1.2023 alkaen. Näettekö, että opetuksen tai koulutuksen järjestäjällä on yhdessä hyvinvointialueen kanssa edellytykset huolehtia oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaisesti siitä, että opiskeluhoollosta muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus?

Huomioitanne [On riski siitä, että palveluita keskitetään tavalla, joka johtaa siihen, että oppilaitokset joutuvat ottamaan vastuun tehtävästä vaikka eivät saa siihen rahoitusta.]

Opiskeluhoollon yksilökohtaisen työn kirjaaminen, rekisterinpito ja tietosuoja

6) Esityksessä täsmennetään opiskeluhoollon kirjaamiseen, rekisteröintiin ja tietojen salassapitoon liittyviä oppilas- ja opiskelijahuoltolain säännöksiä. Huomioitanne esityksestä?

Opintohallintojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinnassa ja opiskeluhoollon prosesseissa tapahtuvassa kirjaamisessa käytännöt yhdenmukaistuvat ajan myötä.

7) Miten arvioisitte esitysluonnosta tietosuojasääntelyn näkökulmasta?

-

8) Opiskeluhoollon siirtyessä hyvinvointialueelle tulee myös opiskeluhoollon psykologien ja kuraattorien kirjaamat asiakastiedot tallentaa valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin eli Kanta-palveluihin. Kanta-palveluihin liittymisen määräaajoista säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä. Psykologien tietojen tallentaminen tulisi aloittaa heti hyvinvointialueiden aloittaessa. Sosiaalihuollon ja kuraattorien liittymisvelvoitteen määräaika on 1.9.2024. Arvioitko tarvittavien muutosten olevan mahdollisia näiden määräaikojen puitteissa?

Muita huomioitanne [Todennäköisesti erittäin haasteellinen aikataulu.]

Muut huomiot esityksestä

9) Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 16 §:n mukaan oppilaitoksen työntekijän tulee olla yhteydessä opiskeluhoollon psykologiin tai kuraattoriin, jos oppilaitoksen tai opiskeluhoollon työntekijä arvioi opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoollon psykologi- tai kuraattoripalveluja. Esityksessä ehdotetaan, että yhteydenotto opiskeluhoitopalveluihin koskisi psykologin ja kuraattorin palveluiden lisäksi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkärin ja terveydenhoitajan palveluja. Yhteydenotto tapahtuisi jatkossa yhteisymmärryksessä oppilaan tai opiskelijan kanssa. Huomioitanne esityksestä?

Yhteydenotot opiskeluhooltoon tehdään jatkossa opiskelijan suostumuksella ja tieto siitä menee huoltajalle, ellei toisin sovita tai opiskelija ole tätä kieltänyt. Opiskelijan itsemääräämisoikeus kasvaa,

mikä on hyvä kasvatuksellisesti, tuntee omat oikeutensa ja vastuunsa. Täsmennys on paikallaan, mutta voi myös joskus aiheuttaa haasteita ellei opiskelija ole halukas ottamaan apua vastaan.

10) Hyvinvointialue järjestää 1.1.2023 alkaen opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut, kouluterveydenhuollon sekä lukioiden ja ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuollon. Voimassa olevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 24 §:n mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja kehittää yhteistyössä Opetushallituksen kanssa edellä mainittuja palveluja. Esityksen mukaan Opetushallitus ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaisivat ja kehittäisivät yhdessä yhteisöllistä opiskeluhoolltoa ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella olisi päävastuu edellä mainittujen hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palvelujen ohjauksesta ja kehittämisestä. Pidätekö esityksen mukaista ohjaus- ja kehittämisvastuun muutosta tarkoituksenmukaisena vai tulisiko Opetushallituksen ohjaus- ja kehittämisrooli säilyttää nykyisellään?

Kyllä, esitys on tarkoituksenmukainen

11) Mahdolliset muut huomionne esitysluonnoksesta?

Kuraattorien ja psykologien osalta on todella tärkeää, että lähipalvelut kaikissa oppilaitoksissa kaikissa kunnissa ja alueilla turvataan.

Opiskeluterveydenhuollon rajaukset kannattaisi tässä yhteydessä pohtia kokonaisuutena. Onko ikä oikea peruste sille, kutsutaanko opiskelija terveystarkastukseen? Voisiko opiskelijaterveydenhuolto kuulua perustutkintoa oppisopimuksella suorittavalle yrittäjälle, jos hänellä ei ole työterveyshuoltoa? Onko oikeuden opiskeluterveydenhuoltoon oltava sidoksissa opintotukilakiin?

Taipale Maria
Raision seudun koulutuskuntayhtymä